

SXEDIO.F63

23.7.1949: Η ΔΕΞΙΑ ΙΔΡΥΕΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ (ΣΕΚΑ) Η ΟΠΟΙΑ ΠΑΙΖΕΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΡΟΛΟ ΣΤΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΕΘΝΑΡΧΙΑΣ-ΔΕΞΙΑΣ Η ΟΠΟΙΑ ΑΠΟΚΤΑ ΝΕΑ ΕΡΕΙΣΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΘΩΣ ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΜΕ ΗΤΤΑ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ

Η Δεξιά, με τη νίκη της στις δημοτικές εκλογές του **1949**, άρχισε, μιμούμενη τη Αριστερά που συντόνιζε πέρα από τα μέλη του ΑΚΕΛ και τους εργαζομένους- μέλη στις διάφορες συντεχνίες, να οργανώνεται πάνω σε μια πιο σταθερή βάση.

Ο Συντονισμός της δράσης της Δεξιάς έγινε σε απάντηση των προσπαθειών της Αριστεράς, η οποία μετά την αλλαγή πορείας στο εθνικό θέμα- από την Αυτοκυβέρνηση- Ένωση στην Ένωση και μόνο Ένωση- παρουσίαζόταν να προβαίνει ακόμα κακι σε αιματηρές υποχωρήσεις, προκειμένου να ξανάρθει στο προσκήνιο του αγώνα για την Ένωση.

Η Δεξιά όμως, με επικεφαλής την Εθναρχία και τους νέους Μητροπολίτες, αλλά και το ΚΕΚ, δεν ήθελε να ακούσει ούτε λέξη για την Αριστερά, ενώ η Εθναρχία συνέχιζε να καλεί το λαό σε αποχή από μια τέτοια συνεργασία.

Ετσι στις **2 Ιουνίου 1949** συνήλθαν στη δημοτική βιβλιοθήκη Λευκωσίας οι Δήμαρχοι και αντιδήμαρχοι της Δεξιάς, Λευκωσίας, Κερύνειας, Πάφου, Λαπήθου, Καραβά, Κυθρέας, Λευκονοίκου, Αθαιίνου, Ακανθούς, Λευκάρων και Πόλης Χρυσοχούς με εκπροσώπους του Εθνικού Συνδυασμού και των συντονιστικών επιτροπών Λεμεσού, Λάρνακας, Αμμοχώστου και Μόρφου με στόχο τη σύμψηξη ενιαίου Μετώπου της Εθνιφόρονος Παράταξης.

Τη σύσκεψη προσφώνησε ο Δήμαρχος Λευκωσίας και Γενικός Γραμματέας του ΚΕΚ Θεμιστοκλής Δέρβης που αναφέρθηκε στις επιτυχίες των εκλογών και εξέφρασε λύπη γιατί η νίκη δεν ήταν σαρωτική σε όλες

τις πόλεις.

Ο Δέρβης είπε ότι στόχος της σύσκεψης ήταν να αξιοποιηθεί η νίκη της Δεξιάς και "η συνέχιση του επιμόνου και πείσμονος αγώνος μέχρι της πλήρους κατισχύσεως των εθνικόφρονων εφ' όλων των κυπριακών επάλξεων εις όλας τας πόλεις, τας κωμοπόλεις και τα χωριά".

Ο Δέρβης θεωρούσε τον αγώνα της Δεξιάς παράλληλο με τον αγώνα εναντίον του Κομμουνισμού και πρόσθεσε ότι "η επιταγή του Έθνους και της φυλής μας είναι σαφής: Ο αγών δεν δύναται να χωρισθή από τον αντικομμουνιστικόν".

Είπε ο Δέρβης:

"Κύριοι Δήμαρχοι, Αντιδήμαρχοι και λοιποί Συναγωνισταί,

Κατά την ιστορικήν ταύτην στιγμήν, καθ' ην κατόπιν του τραχυτέρου των εκλογικών αγώνων που εγνώρισε ποτέ η Κύπρος, ο εθνικόφρων κόσμος με υπερηφάνειαν ατενίζει το επιτελεσθέν έργον, εναπόκειται εις ημάς να αντιλήσωμεν διδάγματα αφ' ενός εκ των αποτελεσμάτων και να παγιώσωμεν τα κέρδη μας με θετικήν και σώφρονα πολιτικήν και να χωρήσωμεν αφ' ετέρου μεθοδικά και με σύστημα εις την ολοκληρωτικήν εξάλειψιν του κομμουνιστικού κινδύνου, ίνα ηνωμένοι και απερίσπαστοι εν τη προσπάθειά μας, αφιερώσωμεν τας δυνάμεις μας διά την εθνικήν της Νήσου αποκατάστασιν.

Αι νίκαι, τας οποίας κατήγαγεν ο Κυπριακός Ελληνισμός, απέδειξαν ότι όπου εσυνειδητοποιήθη το αντικομμουνιστικόν πνεύμα, ο εθνικόφρων κόσμος απέβλεψεν εις την ιδέαν και η κομμουνιστική φατρία όχι μόνον δεν ηδυνήθη να επιπλεύση αλλά τουναντίον κατεποντίσθη κατά τον οικιρότερον τρόπον.

Δυστυχώς, η νίκη μας δεν υπήρξεν ως έπρεπεν ολοκληρωτική. Εις τρεις παρακτίους πόλεις και μίαν κωμόπολιν, χάρις κυρίως εις τας συνοδοποριακάς ψήφους και προσωπικάς διαφοράς και φιλοδοξίας, παρ' όλην την αισθητήν πρόοδον του εθνικόφρονος κόσμου και τη βήμα προς βήμα διεκδίκησιν της νίκης,

επέτυχον να επιπλέουν με ελάχιστον διαφοράν δύο καθαρώς κομμουνισταί και δύο μεικτοί συνοδοιποριακοί συνδυασμοί.

Εκ τούτων εξάγεται εν πρώτοις το σοβαρόν πόρισμα ότι δεν επιτεύχθη η συνεργασία όλου του αντικομμουνιστικού κόσμου της νήσου και ότι δυστυχώς πολλοί παράγοντες, οίτινες ώφειλον να εργασθώσι φανατικώς υπέρ της κατισχύσεως των εθνικοφρόνων συνδυασμών, ευρέθησαν δυστυχώς εις την παράταξιν των αντιπάλων μας, μεθ' ων ουδεμία ιδεολογικήν συγγένεια τους συνδέει.

Η έλλειψις τοιαύτης συνοχής και η απουσία μιας πραγματικής εθνικής παγκυπρίου παρατάξεως εντός των κόπων της οποίας να ευρεθούν όλα τα δυναμικά, τα άξια, τα ικανά και λαοφιλή στοιχεία όλοι οι παράγοντες, μικροί και μεγάλοι και όλοι οι πνευματικοί του τόπου ηγείται, θα αποβούν εν τω μέλλοντι μοιραία διά την προαγωγήν της εθνικής μας υποθέσεως και διά την υπερίσχυσιν του εθνικόφρονος κόσμου, εάν δεν αντιμετωπίσωμεν την κατάστασιν με προσοχήν και ρεαλισμόν. Προέχει λοιπόν η ανασύστασις και ανασυγκρότησις της εθνικόφρονος παρατάξεως. Ουδείς εθνικόφρων πρέπει να μείνη έξω της παγκυπρίου ταύτης οργανώσεως.

Όσοι πιστοί προσέλθετε. Υπάρχει καιρός δι' όλους. Ο λαός ανυπομονεί και δικαίως να ίδη τη εθνικόφρονα κόσμον ενώνοντας τας προσπαθείας και εργαζομένον εν ομονοία και αγάπη. Η Κύπρος ολόκληρος προσβλέπει προς ημάς διά την έναρξιν μιας πραγματικής εθνικής σταυροφορίας.

Η Πανελληνίος και Κυπριακή κοινή γνώμη αξιοί όπως η Οργάνωσις μας γίνη εν τοις έργοις οργάνωσις με ιεραρχικήν κατάταξιν των αξιών με πειθαρχίαν και προ παντός με περιεχόμενον θετικόν. Διότι χωρίς την επίτευξιν τοιαύτης οργανώσεως θα είναι αδύνατον να προχωρήσωμεν εις την πραγματοποίησιν της εθνικής μας αξιώσεως. Χωρίς αυτή δεν θα νικήσωμε τελειωτικώς τον κομμουνισμόν ώστε να μη δυνηθή πλέον να αναλάβη.

Χρειαζόμεθα στενωτάτην και μόνιμον

συνεργασίαν εις όλας τας εκδηλώσεις της εθνικής πολιτικής και κοινωνικής μας δράσεως. Η νίκη της εθνικόφρονος παρατάξεως ενείχε τον χαρακτήρα παγκυπρίου και εθνικού δημοψηφίσματος. Μιας παγκυπρίου καταδίκης του κομμουνισμού.

Αν απειτύχαμεν εις τινας μεμονωμένας περιπτώσεις, τούτο οφείλεται αποκλειστικώς εις έλλειψιν οργανώσεως και τακτικής. Διά τούτο πρέπει να ενισχυθή ο εθνικόφρων κόσμος διά να κατακτηθώσιν και αι εναπομείνασαι εισέτι έστω και θνησιγενείς πλέον κομμουνιστικά επάλξεις.

Εν τη ενώσει η ισχύς. Και η ισχύς αύτη δέον να εκφρασθή εν έργοις. Μόνον διά της περισυλλογής και της φανατικής υποστηρίξεως των εθνικοφρόνων, θα δυνηθώμεν να δώσωμεν εις τους παραπλανηθέντας οπαδούς ή τους εκ φόβου ακολούθους των ηγετίσκων και ανθυπάτων του διεθνούς κομμουνισμού την βεβαιότητα ότι μόνον ημείς είμεθα εις θέσιν να τους παράσχωμεν θετικήν υποστήριξιν και μόνιμον εργασίαν. Ενώ οι άλλοι θα εξακολουθούν να κατατρίβουν τας δυνάμεις εις την δημιουργίαν ενεργείας ημείς οφείλομεν να προσφέρωμεν εργασίαν και ανθρωπινώτερην ζωήν. Τότε και μόνον τότε θα κατανοηθή από τους δυστυχείς εκείνους, των οποίων εδηλητηριάσθη η συνείδησις η μεγάλη αλήθεια. Μόνον τότε θα αντιληφθούν που τους οδηγούν οι ηγέται των.

Ως Δήμαρχος της πρωτεύουσης και ως γενικός γραμματεύς του Κυπριακού Εθνικού Κόμματος χαιρετίζω την θεμέλιον ταύτην ομήγυριν της οποίας το έργον θα είναι η αξιοποίησις της των εθνικοφρόνων νίκης και η συνέχισις του επιμόνου και πείσμονος αγώνος μέχρι της πλήρους κατισχύσεως των εθνικοφρόνων εφ' όλων των κυπριακών επάλξεων εις όλας τας πόλεις, τας κωμοπόλεις και τα χωρία.

Παραλλήλως προς το επίμοχθον έργον, το οποίον έχομεν να επιτελέσωμεν πρέπει να κατανοήσωμεν ότι έχομεν επιτακτικόν όλοι μας καθήκον όπως φροντίσωμεν και διά την οικονομικήν του λαού ανακούφισιν, ήτις θα είναι εις εκ των μεγάλων συντελεστών της επιλύσεως των προβλημάτων μας.

Η επιταγή του Έθνους και της φυλής μας είναι σαφής: Ο αγών δεν δύναται να χωρισθή από τον αντικομμουνιστικόν. Προς αυτήν την κατεύθυνσιν πρέπει κυρίως να διευθύνωμεν την δράσιν μας επιτελούντες ύψιστον εθνικόν αγώνα και προς την ελευθέραν Πατρίδα μας και προς την δούλην εισέτι Κύπρον μας".

Σε ψήφισμα που εγκρίθηκε κατά τη σύσκεψη τονιζόταν ότι όλοι έθεταν τις δυνάμεις τους στην υπηρεσία της Εθναρχίας:

" Η Γενική Συνέλευσις των Δημάρχων και Αντιδημάρχων των πόλεων Λευκωσίας, Πάφου και Κυρηνείας και των κωμοπόλεων, Ακανθούς, Λευκονοίκου, Κυθρέας, Αθηαίνους, Λευκάρων, Καραβά, Λαπήθου και Πόλεως Χρυσοχούς ως και των εκπροσώπων των Εθνικών Συνδυασμών εις τους δήμους Λεμεσού, Λάρνακος, Αμμοχώστου και Μόρφου, γενομένη σήμερον **2αν Ιουνίου 1949**, εν τω Μεγάρω της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λευκωσίας,

α) Διακηρύττει, ότι αναλλοίωτος πόθος του Κυπριακού λαού είναι η Ενωσις- και μόνον η Ενωσις- της Κύπρου μετά της Μητρός Ελλάδος.

β) Κηρύσσει εαυτήν αλληλέγγυον του Κυπριακού λαού διά την επιδίωξιν του άνω σκοπού και ολοψύχως θέτει εαυτόν εις την διάθεσιν της Εθναρχίας Κύπρου.

γ) Καταγγέλλει προς σύμπαντα τον πεπολιτισμένον και ελεύθερον κόσμον το άδίκον της υπό της Μεγάλης Βρετανίας κατακρατήσεως της Κύπρου και επικαλείται την υποστήριξιν του προς επίτευξιν της απελευθερώσεως της νήσου διά προσαρτήσεως της εις το κράτος της φιλιτάτης Μητρός αυτής Ελλάδος.

δ) Αξιοί παρά της σεβαστής Κυβερνήσεως της Μητρός Ελλάδος, όπως εξακολουθήση θέτουσα εντόνως προ της αγγλικής Κυβερνήσεως, την πανελληνιον αξίωσιν ενσωματώσεως της Κύπρου εις το ελληνικόν κράτος και επιδιώξη την επίσπευσιν ταύτης.

ε). Εξουσιοδοτεί τον Προεδρεύσαντα της συνελεύσεως δήμαρχον Λευκωσίας κ. Θ. Ν. Δέρβην όπως

υπογράψη και διαβιβάση το παρόν προς την Α. Μ. τον αρχιεπίσκοπον και Εθνάρχη, τον Αποικιακόν Γραμματέα προς μεταβίβασιν εις την αγγλικήν Κυβέρνησιν, τον Πρόεδρον της Βουλής των Ελλήνων και τους Προξένους Ελλάδος, Αμερικής διά τας κυβερνήσεις των".

Ακολούθησε μια δεύτερη σύσκεψη στις **23** Ιουλίου **1949** στην παρουσία και άλλων παραγόντων της Δεξιάς μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν και αντιπρόσωποι της ΠΕΚ -Παναγροτική Ένωση Κύπρου της Δεξιάς) και της ΣΕΚ (Συνομοσπονδία Εργατών Κύπρου ΣΕΚ ή Νέες Συντεχνίες σε αντιπαραβολή με την ΠΕΟ ή τις Παλιές Συντεχνίες της Αριστεράς) στην οποία και αποφασίστηκε η ίδρυση Συντονιστικής Επιτροπής Κυπριακού Αγώνος -ΣΕΚΑ.

Στη ΣΕΚΑ εντάχθηκε ύστερα από πρωτοβουλία του Μητροπολίτη Κιτίου Μακαρίου και η εταιρεία Κοινωνικής Προόδου που υποστήριζε προηγούμενα τις θέσεις της Αριστεράς για αυτοκυβέρνηση.

Έτσι πύκνωναν όλο και περισσότερο οι γραμμές της Δεξιάς.

Η οργανωτική προσπάθεια, συνεχίστηκε και τους επόμενους μήνες και έτσι στη ΣΕΚΑ εντάχθηκαν σωματεία και οργανώσεις της Δεξιάς.

Η ΣΕΚ και η ΠΕΚ έγιναν τελικά μέλη της ΣΕΚΑ οπότε την Εκτελεστική Επιτροπή της αποτελούσαν οι Μιχαλάκης Πισσάς, Γενικός Γραμματέας της ΣΕΚ, Στέφανος Πρωτοπαπάς της ΠΕΚ και Φειδίας Παρασκευαΐδης, Δήμαρχος Λαπήθου.

Ένα από τα στελέχη της νέας οργάνωσης ήταν ο Σωκράτης Λοϊζίδης, μετέπειτα Γενικός Γραμματέας της ΠΕΚ που ήλθε στην Κύπρο στις **8** Σεπτεμβρίου **1949** αφού αποστρατεύθηκε από τις τάξεις του ελληνικού Στρατού.

Όλα αυτά συνέβαιναν καθώς στον εργατικό τομέα διεξάγονταν σκληρές "συγκρούσεις" μεταξύ των εργαζομένων για διεκδίκηση αιτημάτων τους.

Πολλές από τις απεργίες χαρακτηρίστηκαν ως πολιτικές γιατί κατευθύνονταν από τα πολιτικά

κόμματα και ιδιαίτερα το ΑΚΕΛ. Ιδιαίτερες "μάχες" δόθηκαν μεταξύ των εργοδοτών και συντεχνιών και την Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία. Οι συντεχνίες προσπαθούσαν να επικρατήσουν η μια επί της άλλης κι έτσι πολλοί εργοδότες, ανάλογα με την τοποθέτηση τους αρνούνταν να αναγνωρίσουν τη μια ή την άλλη συντεχνία που πρόσκειντο στο ΑΚΕΛ (ΠΕΟ) ή τη Δεξιά (ΣΕΚ).

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι μόνο το **1948** έγιναν **13** εργατικές απεργίες που συγκλόνισαν κυριολεκτικά την Κύπρο.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα έφυγε από την Κύπρο ο κυβερνήτης Άρθουρ Ουΐνστερ στις **9** Φεβρουαρίου **1949** και τον διαδέχθηκε ο Σερ Αντριου Κπάρκγουερθ Ράιτ, τέως κυβερνήτης της Γαμβίας.